

EEN BELANGRIJK DEBAT IN HET LAGER-HUIS.

Sedert de Brusselsche Muntconferentie den 17den December II. uiteen ging zonder dat hare beraadslagingen tot een bepaalde uitkomst hadden geleid, intusschen, onder voorbehoud van de goedkeuring der vertegenwoordigde regeeringen tot hervatting der werkzaamheden, hare zittingen verdragende tot den 30sten Mei, is in Engeland, meer dan ooit te voren, de muntquaestie aan de orde van den dag geweest.

Talrijke vergaderingen hebben in verschillende deelen des lands plaats gevonden ter bespreking van het onderwerp; tijdschiften en dagbladen komen er telkens en telkens weder op terug.

De regeering heeft harerzijds er zorg voor gedragen dat binnen den kortst mogelijken tijd, nog geen vier weken na de verschijning van den oorspronkelijken bundel der Procès-verbaux van de conferentie ¹⁾, een Engelsche vertaling daarvan verkrijgbaar werd gesteld, waarbij gevoegd zijn de Instructies aan de gedelegeerden der Engelsche regeering en het door hen aan hunne lastgevers uitgebracht rapport ²⁾.

Dadelijk bij de opening van het Parlement werd ook in het Lager-Huis een interpellatie over het onderwerp aan de Regeering aangekondigd. Wegens het groote aantal der voorstellen van leden waarvan mededeeling werd gedaan, moest over den voorrang daaraan onderling toe te kennen geloot worden, maar het lot was Sir H. Meysey-Thompson, die de gezegde interpellatie zou inleiden, gunstig, reeds den 28sten Februari hem daartoe aangewezen wordende.

Op het laatste oogenblik evenwel dreigde een nieuw gevaar het

---

¹⁾ Conférence Monétaire Internationale. 1892. Procès-Verbaux, Bruxelles F. Hayez.

²⁾ International Monetary Conference, Brussels, 1892. Instructions to the delegates of Great Britain and their Report, together with the proceedings of the conference. London, Eyre & Spottiswoode.

debat niet tot zijn recht te doen komen. In de zitting van 23 Februari kondigde de Eerste Minister, de heer Gladstone, zijn voornemen aan om op Maandag daaraanvolgende, den 27sten Februari, voor te stellen: dat tot na Paschen de zittingen des Dinsdags en Vrijdags niet, overeenkomstig de bestaande regelen, voor particuliere voorstellen gereserveerd zouden blijven, maar ook op die dagen tot des avonds 9 uur de regeeringsvoorstellen zouden voorgaan. Onmiddellijk beantwoordde de heer Goschen deze mededeeling met het verzoek, dat de Eerste Minister zijn voorstel niet reeds zou doen op den 27sten Februari maar eerst daarna, opdat aan het debat over de interpellatie betreffende de muntquaestie vrij spel mocht worden gelaten. Eerst wilde de Regeering van dit uitstel niets weten, maar zij kwam hier op terug toen vóór de zitting van den 27sten te kennen werd gegeven, dat door 20 der meest invloedrijke leden van het Huis en dat wel vertegenwoordigers der onderscheidene partijen een amendement op het regeeringsvoorstel zou worden aangeboden. Des Maandags zijn aangekondigd voorstel doende, zeide de Eerste Minister dat bij nader inzien het hem gebleken was niet aan te gaan, om de discussie over de muntquaestie slechts om 9 uur te doen aanvangen en dat dientengevolge het voorstel niet den eerstkomenden Dinsdag betrof.

Dit nu was slechts een incident en, zoo men wil, op zich zelf zonder beteekenis. Maar het toont toch welke plaats op het oogenblik door het onderwerp in den algemeenen gedachtenkring in Engeland wordt ingenomen. Een jaar geleden stond er ook bij het Lager Huis een interpellatie over hetzelfde onderwerp ingeschreven, maar ter wille van de behandeling der regeeringszaken moest die toen geheel vervallen; nu wilde men zelfs van bekorting der besprekingen niets weten.

Het debat van den 28sten Februari werd ingeleid door den reeds genoemden Sir H. M. Meysey-Thompson, een der vice-presidenten van de Bimetallic League, die reeds bij meer dan eene gelegenheid van zijn groote belangstelling in het onderwerp en van zijn degelijke kennis daarvan heeft doen blijken en die ook ten onzent niet onbekend is. In 1889 vertegenwoordigde hij met den heer H. R. Grenfell en Prof. Foxwell de League op het Parijsche muntcongres en tijdens de Conferentie te Brussel was hij daar geruimen tijd aanwezig.

De volgende motie werd door hem voorgesteld: dat, in aanmerking genomen de steeds toenemende afwijking in de waarde-
Econ. 1893.

verhouding tusschen het goud en het zilver en de ernstige nadeelen welke daarvan het gevolg zijn, het Huis aan H. M's Regeering vraagt al haar invloed te gebruiken opdat de Muntconferentie weder bijeenkome, en hare vertegenwoordigers aldaar te door-dringen van de onmiddellijke noodzakelijkheid om in overleg met andere landen tot een afdoend middel te komen om in den toestand te voorzien.

De spreker wees er op dat hij zijn overtuiging omtrent de muntquaestie in de practijk der zaken gevormd had. In 1874 benoemd tot directeur van een der groote spoorwegmaatschappijen in Engeland, had hij gelegenheid gehad van nabij de kwijning van handel en nijverheid gade te slaan, welke juist van dat tijdstip dagteekent; en onderzoekende welke de oorzaken waren dier algemeene kwijning, had hij leeren inzien dat dit voornamelijk zijn de zilverontmuntingen van den laatsten tijd en de daardoor te weeg gebrachte goudschaarschte, en dat het beste geneesmiddel gevonden zou worden in het internationale bimetallisme. Dit zeggende, stelde hij er prijs op te doen uitkomen dat hij evenwel in het minst niet is een protectionist, wordende de bimetallisten geheel ten onrechte van protectionisme beschuldigd.

Intusschen, hoezeer ook erkennende persoonlijk een bimetallist te zijn, thans wilde spreker noch voor zichzelf noch voor hen uit wier naam hij mede sprak, de stelling opwerpen, dat alleen het bimetallisme redding kon aanbrengen. Zijne bewering ging nu niet verder dan dat er een of ander gedaan moest worden om uit den bestaanden toestand te geraken en dat daarom de Conferentie haar onderzoek in deze niet moest opgeven.

In eene zeer uitvoerige en zeer doorwrochte redevoering gaf hij daarop een schets van den loop van zaken, waaruit de tegenwoordige toestand geworden is en zette hij de nadeelen van dezen uiteen.

Aan het tijdperk van 1853—1873 met zijn buitengewone ontwikkeling van zaken en zijn sterk wassenden voorspoed, stelde hij het tijdperk van 1873—1893 over. Zeker, ook in deze jaren geen volkomen stilstand op handelsgebied; maar welk een traagheid in de bewegingen ten goede en welk een teruggang in de winsten van vroeger. En in alle takken van nijverheid, op ieder gebied, niet het minst op dat van den landbouw, telkens weder na korte vleugen van verbetering, nieuwe terugslag; bij slot van rekening dan ook zeer geringe verdiensten, herhaalde werkloosheid en voortdurende onzekerheid der naaste toekomst. Die stand van zaken ook niet alleen aan Engeland eigen, maar algemeen.

Was het dan wonder dat men den toestand van vóór 1873 terug wenschte. En dit is het wat de twee genoemde tijdvakken van elkander onderscheidt: dat door de verkeerde wetgeving der laatste twintig jaren de band, die vroeger de beide edele metalen verbond, verbroken is, Europa nu gebukt gaat onder een steeds toenemende schaarschte van ruilmiddel, van het goud, en de muntéénheid verbroken is met de zilverlanden, welker bevolking 800 millioen zielen telt op de 1500 millioen waarop die van den geheelen aardbodem wordt begroot, en met welke landen de handelsverbindingen te onderhouden een zaak van dubbel gewicht ware, nu de Europeesche landen onder den invloed van het toenemend protectionisme hunne grenzen al meer en meer voor den vreemdeling sluiten.

Vóór 1873 heeft eeuwen lang — volgens prof. Max Muller sedert de 8ste eeuw — een toestand bestaan waardoor feitelijk goud en zilver in een genoegzaam vaste waardeverhouding naast elkander gehandhaafd werden, en dit ondanks dat inmiddels aller belangrijkste wisselingen plaats vonden in de onderlinge verhouding der productie. Maar in 1873 is ongelukkiglijk een omwenteling in den bestaanden toestand te weeg gebracht van diep ingrijpenden aard, en van welker beteekenis men zich vooraf volstrekt geen rekenschap had gegeven.

Het gevolg is geweest dat terwijl in 200 jaar vóór 1873 het grootste verschil in de waardeverhouding tusschen goud en zilver was geweest: 14.14 zilver = 1 goud in 1760 en 16.25 zilver = 1 goud in 1813; in 20 jaar na 1873 de waarde van het goud in zilver uitgedrukt gestegen is van 16.59 onzen zilver voor één ons goud in 1875 tot 23.50 onzen zilver voor één ons goud in 1892.

En nu de gevolgen dezer omwenteling.

Het is, ten eerste, dat door de uitstooting van het zilver het ruilmiddel in de goudlanden kunstmatig schaars is gemaakt, alle goudprijzen kunstmatig gedrukt zijn. In het wezen der zaak komt daardoor de muntwetgeving der laatste twintig jaren hierop neder: dat de wet een roof gepleegd heeft ten koste van alle debiteuren, en wat zij dezen heeft ontnomen aan de crediteuren ten geschenke heeft gegeven.

Het is, ten tweede, dat de nadeelen van dezen toestand voor een groot deel uitsluitend gevoeld zijnde in de goudlanden en niet in de zilverlanden, de landbouw en de nijverheid in de goudlanden in een ongunstige stelling zijn geplaatst, reden waarom in deze landen, zooals dan ook in Engeland, de landbouw en de

nijverheid in vergelijking met die in landen als Indie, China, Mexico wel hebben moeten kwijnen en deze takken van volkswelvaart zich bij handhaving van den bestaanden munttoestand meer en meer van de goudlanden naar de zilverlanden zullen verplaatsen.

In de derde plaats komen in aanmerking de moeilijkheden die voor Engeland uit den toestand zijn voortgesproten ten opzichte van Indie.

Er is wel niemand meer, zeide de spreker, die in twijfel trekt dat wat heeft plaats gevonden is appreciatie van het goud. En bij de behandeling van dit punt over de beteekenis der goud-appreciatie ten opzichte der sociale verhoudingen sprekende, wees hij met nadruk er op dat het kwaad en het onrecht aldus gesticht, veroorzaakt zijn door Engeland alleen, omdat het dit land is dat steeds heeft geweigerd tot een wijziging van den toestand mede te werken. Op de jongste conferentie was dit gebleken nog altijd het geval te zijn.

En nu lette men er op wat hiervan de gevolgen zijn voor Indie. Het is dat Indie voor de geldelijke verplichtingen, die het in Engeland heeft na te komen, jaarlijks 50 pCt. meer van zijn producten heeft af te staan dan anders noodig ware. Wat blijft er, mag men vragen, bij zulk een stand van zaken van de bewering over, dat Engeland Indie regeert in het belang van de inwoners der kolonie? In Indie zelf verheft men zich met klem tegen dit onrecht, maar Engeland weigert naar de stem der verdrukte kolonie te luisteren. Ieder jaar moeten de belastingen in de kolonie verhoogd worden opdat de schuld aan Engeland afgedaan kunne worden. Heftig zijn daarover de klachten. En het antwoord is: ons verschaft dit tegenwoordig voor een bedrag van $7\frac{1}{2}$ miljoen pond sterling aan Indische producten die wij om niet er door verkrijgen, wij zullen ons wel wachten hierin verandering te brengen. Dan verwondert men zich nog wanneer men elders van de zelfzuchtigheid van Engeland spreekt.

Maar het wordt gezegd, zoo ging de spreker voort, dat Engeland in het algemeen groote vorderingen heeft uitstaan in den vreemde en dat hiermee toch rekening mag worden gehouden. De zaak is deze: een aantal Engelsche kapitalisten hebben in het buitenland geld uitgeleend en over die sommen moet hun jaarlijks rente betaald worden. En nu is men in Engeland niet eens tevreden wanneer men bekomt hetgeen waarop men recht heeft, maar, erger dan Shylock, verheugt men er zich over anderhalf pond vleesch zelfs in plaats van één pond aan zijn debiteuren te

kunnen afzetten. Voorts, wie zoo spreken en beweren dat Engeland slechts vraagt waar het recht op heeft, zij vergeten bovendien dat er niet alleen zijn crediteuren in Engeland en daartegenover debiteuren in den vreemde, maar in niet mindere mate crediteuren en debiteuren tegenover elkander in Engeland zelf; en ook die inheemsche debiteuren deelen in het nadeel aan de vreemdelingen berokkend.

Wij kunnen den spreker niet volgen in de belangrijke ontwikkelingen waarin hij trad ten opzichte van het drievoudige kwaad uit den bestaanden toestand voor Engeland voortspruitende, hoezeer het in vele opzichten loonend zou zijn. Hoe uitvoerig het betoog van den spreker ook was — het vult vier kolommen van den bekenden kleinen druk in *The Times* — het moet een voorrecht zijn geweest hem te hooren, en hem komt de eer toe menig nieuw gezichtspunt geopend te hebben over een onderwerp waarbij dit waarlijk niet gemakkelijk was. Bijzonder belangrijk was zijne uiteenzetting ten opzichte der economische benadeeling van de goudlanden in tegenoverstelling der zilverlanden, eene uiteenzetting die hij besloot met eene ernstige veroordeeling der Engelsche munt-politiek. Doordat wij den binnenlandschen landbouw benadeelen ten voordeele van het buitenland, drijven wij — zeide hij — onze landelijke bevolking naar de steden; maar wie daar komen vinden ook daar een reeds overvoerde markt van werkkrachten, doordat wij de nijverheid evenzeer onze landpalen uitdrijven en hare verplaatsing naar de zilverlanden veroorzaken.

En wat — dus ging de spreker voort — wat is nu de houding der Regeering tegenover deze feiten? Spreekt zij ze tegen, trekt zij de juistheid in twijfel? Het is immers onmogelijk. Maar wat zijn dan de redmiddelen die zij voorslaat? Wat wil zij doen voor Engeland? Wat voor Indië?

Ten opzichte van Indië de tweeërlei uitweg uit de bestaande moeilijkheden behandelende, waarvan sprake kan zijn: overgang van Engeland tot het bimetallisme, of de sluiting der Indische Munt voor de vrije zilveraanmuntung, wees hij de bezwaren van het laatste redmiddel aan. Ongetwijfeld, daarvan zou verwacht mogen worden een zekere vastheid van den Indischen wisselkoers en diensengevolge ook het einde der steeds voortgaande opdrijving van den last der schuld tegenover Engeland. Maar tegelijk zou het wezen: over Indië te brengen al de nadeelen van den toestand die nu het deel zijn van Engeland zelf. Voorts zou er een groot gevaar ontstaan voor onwettige aanmuntung van roppen. En eindelijk zou ernstige ontevredenheid te duchten zijn onder de

inlandsche bevolking, daar deze de geldswaarde harer besparingen op eens een aanmerkelijke vermindering zou zien ondergaan.

Wat den toestand in het algemeen betreft, zoo herinnerde de spreker nog aan de waarschuwing van den heer De Rothschild ter Brusselsche conferentie, dat de gevolgen van een vernieuwden achteruitgang van den goudprijs van het zilver niet te overzien waren maar zeker vreeslijk zouden wezen.

Maar was er dan geen uitkomst, geen redmiddel mogelijk; was reeds het niet meer doenlijk om ook de dreigende gevaren te ontgaan?

Naar sprekers meening, zeer zeker wel. Het redmiddel lag stellig in den overgang tot het internationale bimetallisme. Maar getrouw aan het bij den aanvang zijner redevoering aangegeven standpunt, werd op de toepassing van dit redmiddel thans door Sir H. Meysey-Thompson niet aangedrongen. Kon een ander middel aangewezen worden, ook daarmee mocht men vrede hebben.

Hoofdzaak was thans allereerst, dat men ernstig wilde komen tot een internationale verstandhouding. En de Brusselsche Conferentie had het bewijs geleverd, dat deze niet onmogelijk was te achten. Slechts eene voorwaarde werd daartoe vereischt. Te weten, dat Engeland wilde medewerken.

Het is een dwaling, zeide de spreker, te meenen dat een aantal der groote Europeesche landen boven alles aan den enkelen gouden standaard vasthouden. Ja, zij doen dit thans, maar slechts om ééne reden; omdat Engeland den gouden standaard heeft. Éénheid van muntstandaard met Engeland, dit is een vereischte voor alle handeldrijvende landen, maar niet de gouden standaard. Vroeger, toen de band nog niet verbroken was tusschen de beide edele metalen, was die éénheid van muntstandaard niet noodig; nu wel.

Men lette ook op de houding der verschillende landen ter conferentie te Brussel. En dit onderwerp behandelende, kwam de spreker in de eerste plaats op tegen de telkens herhaalde, maar daarom toch niet minder onjuiste bewering, dat de muntpolitiek der Vereenigde Staten van Amerika slechts ten doel had de voortbrenging der Amerikaansche zilvermijnen te beschermen. Men had in Amerika de nadeelen leeren kennen eener inkrimping van de geldecirculatie en zocht te voorkomen, dat het land daaraan andermaal werd bloot gesteld. Vandaar dat de Vereenigde Staten voorstanders zijn van het bimetallisme.

Tevens verdedigde de spreker ook de houding der Amerikaansche gedelegeerden ter conferentie. Zij hadden duidelijk te kennen ge-

geven alleen van het internationale bimetallisme heil te verwachten, maar de houding der Europeesche regeeringen in aanmerking nemende, verklaarden zij zich bereid ieder ander voorstel aan een ernstig onderzoek te onderwerpen.

De spreker ging verder ook de houding der andere mogendheden ter conferentie na. Frankrijk — zeide hij — heeft bij monde van den heer Tirard duidelijk te kennen gegeven dat het, hoe betrekkelijk gunstig de tegenwoordige toestand van het land zelf is, een geopend oog heeft voor de solidariteit der verschillende landen ten opzichte van den munttoestand. Voorts herinnerde de heer Tirard er aan dat Frankrijk steeds een voorstander is geweest van het bimetallisme, maar dat het zijn Munt niet weder voor de zilveraanmuntung kan openen wanneer de andere groote landen niet hetzelfde doen.

Maar hoe geheel anders dan van die van Frankrijk was de houding van Engeland ter conferentie! De regeering zond vijf gedelegeerden, waarvan vier zich verklaarde tegenstanders van het bimetallisme toonden. Op die wijze wordt voet gegeven aan de meening dat Engeland van geen verandering in zijn muntwezen weten wil, en de landen die vasthouden aan éénheid van muntstandaard met Engeland, achten het een ijdel werk over wijziging van den algemeenen toestand te beraadslagen.

Toch verklaarden de vertegenwoordigers van Nederland — van welker houding en optreden met lof door den spreker melding werd gemaakt — zich voor het internationale bimetallisme. Dezelfde neiging tot samenwerking bleek van eenige andere zijden, met name van Spanje en Mexico.

Duitschland en Oostenrijk namen een zeer gereserveerde houding aan, maar voor deze landen inzonderheid lag het voordeel van het bimetallisme voor de hand, mits bij internationale regeling. En hetzelfde moest van Rusland gezegd worden.

Spreekers indruk van de conferentie was bepaald dat een internationale verstandhouding mogelijk is, wanneer slechts Engeland wil meewerken.

En welk was nu het optreden geweest der Engelsche gedelegeerden? Samen gekomen om de middelen te bespreken om in een bestaanden toestand verbetering aan te brengen, had men van hunne zijde de bewering vernomen, dat de toestand uitmuntend is en er geen reden is dien te wijzigen.

Ten slotte eindigde de spreker zijne redevoering met een heroep op de tegenstanders van het bimetallisme, dat zij hun verouderde argumenten mochten laten varen. Naar zijne overtuiging zouden

ook de financiemannen, die den bestaanden toestand onder hunne bescherming nemen, bij den overgang tot het bimetallisme wel varen. Maar in ieder geval, men lette op de belangen van Indië en voor Engeland zelf, op de belangen van den landbouw en de nijverheid, in het algemeen op die der producenten en offere deze niet op ten bate der Londensche financiers. Hij tartte eindelijk de voorstanders van het door hen geprezen goudmonometallisme de voordeelen daarvan aan te toonen, uiteen te zetten welke weldaden het heeft voortgebracht. Laten zij hun zaak ruiterlijk verdedigen, gelijk de bimetallisten voor hunne meening uitkomen, opdat het Huis tusschen beide partijen oordeele.

Op Sir H. Meysey-Thompson, den voorsteller der motie, volgde de heer Samuel Montagu ter ondersteuning daarvan. Bij diens redevoering behoeven wij ons echter niet op te houden. Uit den aard der zaak kon deze spreker in dit stadium van het debat geen nieuwe gezichtspunten openen. Alleen worde ter loops aangeteekend, dat de heer Montagu bleek nog altijd vast te houden aan een detailpunt betreffende eene eventueele bimetallieke overeenkomst, waardoor hij de gewenschte uitwerking van deze ten eenenmale in gevaar zou brengen, maar waarin hij — zeer gelukkig — onder de voorstanders van het stelsel ook genoegzaam alleen staat.

Onmiddellijk na den heer Montagu stond echter Englands hoogbejaarde Premier op. En welke meening men ook zij toegedaan omtrent het onderwerp in discussie, is het wel onmogelijk niet verwonderd te staan over het jeugdig vuur van den heer Gladstone. Men zou gemeend hebben dat hij, de grijze staatsman die gezegd heeft nog slechts één taak te kennen voor zijn laatste levensjaren: de regeling der Iersche zaken, de behandeling van het nu besproken onderwerp aan zijn ambtgenooten zou hebben overgelaten. Maar neen, zijn taak als Eerste Minister blijkt hij nog altijd geheel te willen waarnemen. Hij zelf zou allereerst met den voorsteller der motie in het kamp treden, hij beschouwde blijkbaar den aanval als tegen de Regeering gericht en hij zelf zou beproeven zijn aanvaller te vernietigen.

Waarom de heer Gladstone in zake de muntquaestie heeft goedgevonden deze houding aan te nemen, is voor den niet ingewijde zeker niet volkomen duidelijk. Het zou zoo gemakkelijk geweest zijn, zou men denken, deze quaestie geheel objectief te behandelen, buiten allen partijstrijd. Te meer omdat in werke-

lijkheid de meeningen omtrent het onderwerp in en buiten het Parlement zeer verdeeld zijn, warme voorstanders van het bimetallisme zoowel als van het monometallisme evenzeer onder de Gladstonianen als onder de oppositie gevonden worden. Maar, om welke reden dan ook, het is gebleken dat de heer Gladstone er anders over denkt. Daags voor de behandeling der motie zijn de voorstanders der Regeering opgeroepen op hun post te zijn en tegen de motie te stemmen, en op enkele uitzonderingen na hebben zij aan die oproeping gevolg gegeven. Een der vice-presidenten van de Bimetallic League heeft zelfs zich als zoodanig terug getrokken, omdat hij nu tegen de motie wilde stemmen.

Het meest waarschijnlijk komt het voor, dat de Regeering duchtte dat de aanneming der motie in ieder geval als een verzwakking harer positie zou worden opgenomen en daarom zich met al haar invloed daartegen verzette. Zoo besloten dan ook alle leden der anti-Parnellitische fractie der Iersche partij, die ter wille van de Home Rule tot het besluit zijn gekomen in alles met de Regeering mede te gaan, haar in deze te steunen, ofschoon een aantal hunner eerst verklaard hadden vóór de motie te zullen stemmen. En evenzeer bleven van ongeveer een dertigtal der eigenlijke Gladstonianen, die insgelijks met Sir Meysey-Thompson hadden willen mēegaan, er slechts acht aan hun voornemen getrouw.

Hoe het zij, de heer Gladstone zelf nam het woord ter bestrijding van Sir H. Meysey-Thompson en hij toonde daardoor dat hij van de stemming een partijzaak wilde maken, maar tevens ook dat hij het onderwerp zelf van groot gewicht acht, gelijk hij dan ook begon met te verklaren, dat hij zich niet kon vereenigen met de meening van zijn vriend Sir John Lubbock, die zijn voornemen had te kennen gegeven om voor te stellen over de motie tot de orde van den dag over te gaan. Over een voorstel van dezen aard moest het oordeel der Regeering worden uitgesproken ten opzichte van de zaak zelve.

Het bleek al dadelijk hoe geducht een tegenstander de heer Gladstone nog altijd is voor wie zich aan zijn aanvallen bloot stelt, althans hoe uitmuntend handig debater hij steeds is.

Had Sir H. Meysey-Thompson zijn kracht er in gezocht dat hij, ofschoon verklaard voorstander van het bimetallisme, er zich toe bepaalde voor te stellen om de internationale behandeling van de muntquaestie voort te zetten, alleen nog er bepaald op aandringende, dat de Engelsche regeering aan die beraadslagingen zou deelnemen op een wijze die toonde dat het haar ernst was tot ge-

meenschappelijk overleg te komen; juist uit die houding van den voorsteller der motie smeedde de heer Gladstone een tweesnijdend zwaard om hem te bestrijden.

Gij hebt mooi zeggen, dus begon hij, dat gij bereid zijt ieder redmiddel aan te nemen, maar het is duidelijk dat het u wel degelijk te doen is om het bimetallisme te doen zegevieren. Wat voor moeite gij u ook geeft om het netjes in te kleeden, uw bekend stokpaardje kunt gij niet verstoppen. En ziet nu eens wat gij ons vraagt: gij wilt, want hierop komt het neer, dat Engeland het roer in handen zal nemen en zich in de plaats van de Ver. Staten van Amerika zal stellen — hoe weinig hoffelijk tegenover uwe vrienden in Amerika, en hoe inconsequent: gij verlangt dat van deze Regeering, die gij tegelijk beschuldigt van geen meening over het onderwerp te hebben — en wat zou het gevolg zijn? Hadt gij ons ten minste nog gezegd, wat wij aan de op nieuw bijeen te roepen conferentie moesten zeggen. Maar neen, wij zullen de uitnoodigingen doen voor de nadere besprekingen, en als daaraan wordt voldaan en men ons dan vraagt, wat wij nu voorstellen, dan zal het antwoord zijn: wij hebben niets voor te stellen.

Voorts: gij kunt ons wel vertellen dat het alleen aan Engeland heeft gelegen dat de Brusselsche uitkomst tot geen uitkomst heeft geleid en dat, bijvoorbeeld, het onmiskenbaar in het belang zou wezen van Duitschland, Oostenrijk en vooral ook van Rusland om een bimetallieke conventie aantegaan, maar waarom hebben de vertegenwoordigers dier landen het dan niet gezegd.

Engeland's grijze Premier toonde zich — zeide ik — een uitmuntend handig debater, en mij dunkt deze korte schets van het begin zijner redevoering moet reeds voldoende zijn om dit oordeel te staven. Voeg daarbij dat hij vol humor was en er dan ook herhaaldelijk in slaagde de lachers aan zijn zij te trekken.

Maar gevraagd mag het ook worden, of dit het antwoord was dat men van den Eersten Minister had mogen verwachten ten opzichte van een onderwerp dat, het zij dan te recht of ten onrechte, heel Engeland en Indië tegenwoordig ten zeerste bezig houdt en met groote bezorgdheid vervult. Zeker de heer Gladstone heeft het niet alleen bij het reeds uit zijne redevoering aangehaalde gelaten. Hij heeft verder een poging gedaan om ook enkele der beweringen van den inleider van het debat te ontzenuwen; ik kom hierop dadelijk terug. Maar hij heeft streng vermeden in het hart der quaestie te treden. En op de ernstige vragen die Sir H. Meysey-Thompson had gesteld: wat denkt de Regeering van den toestand, wat zal zij doen om den

stand van zaken in Engeland te verbeteren, wat om Indië te bevredigen? is de heer Gladstone het antwoord ten eenenmale schuldig gebleven.

Het kan, dunkt mij, niet ontkend worden dat de aanval van den heer Gladstone op Sir H. Meysey-Thompson, hoe handig en hoe geestig dan ook, tevens de scherpste veroordeeling bevat van de houding der Regeering.

Had de heer Gladstone geantwoord: de ons voorgehouden schets van den toestand is onjuist en allermint is het waar, dat de munttoestand de oorzaak is van wat er min gunstig is in de tegenwoordige economische verhoudingen alsmede van de moeilijkheden waarmede de regeering in Indië te kampen heeft; wij zullen ons daarom er wel voor wachten het samenkomen van eenige internationale muntconferentie aan te moedigen; — men zou het al of niet met den spreker eens zijn geweest, maar niemand zou hebben kunnen ontkennen dat uit die houding karakter en overtuiging hadden gesproken. Doch de Minister heeft er zich wel voor gewacht den voorsteller der motie op die wijze te gemoet te treden. Aan diens schets van den stand van zaken heeft hij geen andere schets tegenover gesteld. En wel heeft hij een poging gedaan om de bimetallisten als dweepers aan de kaak te stellen, maar tegenover het door hen aanbevolen redmiddel heeft hij zijnerzijds geen enkel middel aanbevolen.

De toestand eischt voorziening, van uw middel wil ik niet weten, doch ik weet er geen ander en daarom spreek ik liever maar niet over de zaak; — ziedaar de kern van het antwoord van Engeland's Eersten Minister aan de bimetallisten. Hoe geestig ook ingekleed, prijze het wie het prijzen wil, wij kunnen het niet bewonderen.

Intusschen in enkele onderdeelen, ik zeide het reeds, deed de heer Gladstone toch een poging om de redeneeringen van Sir H. Meysey-Thompson te bestrijden. Wij zullen ook in deze zijn redevoering volgen.

In de eerste plaats stelde de heer Gladstone tegenover de verdediging van het bimetallisme een argument ontleend aan den bekenden tegenstander der leer, den heer R. Giffen. Het argument, dat het bimetallisme onmogelijk is voor Engeland, omdat het alle geldgevers op deposito er toe brengen zou hunne depositos op te vragen. Nu is onder de zeer zwakke argumenten van den genoemden schrijver en die zijn velen, dit zeker wel een der allerzwakste, gelijk reeds herhaaldelijk door verschillende schrijvers is aangetoond. Aangenomen dat door de invoering van het bime-

tallisme de waarde van het pond sterling gedeprecieerd zou worden, zoo zouden toch de geldgevers a deposito zich voor dat verlies niet kunnen vrijwaren door hun depositos terug te nemen en op hun gouden sovereigns te gaan zitten, want deze zouden evenzeer gedeprecieerd worden als de ponden sterling in boekkrediet. Er zou slechts één middel wezen om het gevreesde verlies te vermijden, te weten het aanwenden der boekkredieten tot den aankoop van andere koopwaren zoolang de wijziging der muntregeling nog geen invloed op de prijzen had uitgeoefend. En tot welk bedrag zou dat mogelijk zijn?

In de tweede plaats meende de heer Gladstone de bewering, dat de nijverheid in een toestand van kwijning zou verkeerden, te kunnen weerleggen door er op te wijzen dat het bedrag der katoen invoeren in Engeland van 1877 tot 1891 van 1100 tot 1800 millioen pd. st. zou gestegen zijn. Maar, gelijk de heer Goschen hem later toevoegde, bewijst een dergelijk cijfer op zich zelf eenvoudig niets. En het was zeker een slecht gekozen voorbeeld om van de katoen-industrie te spreken ter bestrijding der bestaande depressie op het oogenblik dat Lancashire een crisis doorgaat zoo erg als ooit, omdat bij gebrek aan verdiensten de fabriekanten geen voldoende loon kunnen uitbetalen. Het aardigste van de zaak is verder, dat de Minister het aantal ponden ingevoerde katoen citeerde als ponden sterling. Het is wel opmerkelijk dat het abuis niet dadelijk werd aangetoond. Doch wat te denken van een bewijsgrond op een dergelijke vergissing berustende?

Maar, vervolgde de Minister, hoofdzaak in de quæstie is het punt van den standaard. De eerste eisch van een goed muntstelsel is een muntstandaard te hebben van de meest mogelijke waardevastheid. En nu zou de voortreffelijkheid van het goud boven het zilver als standaard gebleken zijn doordat, toen in de vijftiger jaren de goudproductie zoo aanzienlijk toenam, het goud slechts ongeveer 3 pCt. in waarde verloor tegenover het zilver, terwijl nu laatstelijk, bij de belangrijke vermeerdering der zilverproductie, het zilver tegenover het goud 40 pCt. in waarde is gedaald.

Edoch aan deze opmerking ontbrak, gelijk ook later werd gerepliceerd, slechts ééne bijzonderheid t. w. dat tijdens de eerstgenoemde waardewisseling de handelswereld feitelijk onder het régime verkeerde van het bimetallisme, ofschoon van een onvolkomen bimetallisme, en dat de laatste waardewisseling juist wordt toegeschreven aan de verstoring van dien toestand.

Voorts is het de vraag of laatstelijk het zilver is gedaald in waarde tegenover het goud, dan of het tegenovergestelde heeft plaats gevonden. Of liever, men is meer en meer algemeen overtuigd dat er is geweest, voornamelijk zoo niet uitsluitend, goud-appreciatie.

Dit is evenwel een punt dat de heer Gladstone de bimetalisten niet toegeeft, maar zijne redeneering dienaangaande was onmiskienbaar zwak. Hoe, zeide hij o. a., spreekt men van algemeene prijsdaling en nog wel ook van daling der loonen. Er zijn dan toch loonen waarvan dit zeker niet gezegd kan worden, en toen wees hij op de hooge honorariums die tegenwoordig worden genoten door geneesheeren en tooneelkunstenaars. — Daarvan, werd hem geantwoord, is alleen de oorzaak dat goede tooneelkunstenaars, evenals goede ministers, tegenwoordig schaars zijn.

Ten slotte nam de Eerste Minister de belangen der crediteuren of van Engeland als het land der vorderingen op den vreemde, tegenover Sir H. Meysey-Thompson onder zijne bescherming. Het moge een nobele gedachte zijn, zeide hij, zijn debiteuren te willen bevoordeelen ten koste van zich zelf, maar ofschoon ik in beginsel zeer ben voor philantropie, vraag ik mij toch af, of wij zoo handelende, verstandig zouden wezen.

Het antwoord aan den Eersten Minister werd gegeven door den heer Goschen, den Chancellor of the Exchequer van het vorige Kabinet.

De spreker begon met het een dwaling te noemen, dat de Conferentie geen reden van zijn kon hebben wanneer daar niet alleen de al of niet overgang tot het bimetallisme aan de orde was. De vraag welke daar aan de orde werd gesteld was deze: welke middelen konden worden aangewend om aan het zilver een ruimere plaats terug te geven in den geldomloop der wereld. De heer Gladstone had gesproken van de waardevervalstheid van den standaard. Maar de vroegere betrekkelijke waardevervalstheid was juist verbroken door de ontmontingen en de uitstooting van het zilver. En tegenover de bewering dat de waarde van het goud niet zou zijn toegenomen, beriep de spreker zich op de uitspraken der Goud en Zilver Commissie. Hij behandelde verder de bewering omtrent het gevaar der terugtrekking van de depositos bij de banken in het geval eener wijziging in de muntregeling, een bewering die hij zeide zonder eenigen redelijken grond te zijn.

De aandrang bij de Regeering, dat deze zou zorgen voor de

vernieuwde samenkomst der Conferentie, werd door den heer Goschen volkomen gewettigd geacht. Hare werkzaamheid werd verlamd door de houding der Engelsche gedelegeerden; er was dus alleszins reden om te verlangen dat zij haar werk weder zou opvatten en dat dit haar mogelijk werd gemaakt door eene wijziging in de houding van Engeland. Reeds de Goud en Zilver Commissie had den wensch uitgesproken, dat gezocht zou worden naar middelen om aan de waardeverhouding tusschen het goud en het zilver meerdere vastheid terug te geven. En in aanmerking nemende welke groote belangen bij de zaak op spel zijn, kon men zich slechts verwonderen over de lichtvaardigheid waarmede de eerste Minister het onderwerp scheen te behandelen. Liet men deze gelegenheid voorbijgaan om mogelijk tot een gewenschte regeling van zaken te komen, de gevolgen konden zeer ernstig zijn.

Onjuist noemde de spreker ook de voorstelling door den heer Gladstone gegeven omtrent de houding der andere Europeesche mogendheden. Van zeer verschillende zijden werden blijken gegeven, dat men een wijziging van den bestaanden toestand gewenscht achtte. Zijns inziens was het aan geen twijfel onderhevig dat, indien Engeland met eenig deugdelijk plan voor den dag kwam om aan het zilver weder een ruimere plaats te geven in den geldomloop, dit voorstel met algemeene voldoening zou worden ontvangen.

Met kracht kwam de heer Goschen ook op tegen de bewering van den heer Gladstone dat wijziging van den bestaanden toestand zou zijn onrecht plegen tegenover de crediteuren. De tegenwoordige stand van zaken is deze: dat, niet door natuurlijke oorzaken, niet door vermindering der goudproductie of vermeerdering der zilverproductie, maar door de gewijzigde muntwetgeving van Duitschland en andere landen, aan alle debiteuren onrecht is en wordt gedaan en dit onrecht moet hersteld worden. De algemeene prijsdaling als een gevolg van den bestaanden munttoestand is een onwederlegbaar feit.

De tegenwoordige toestand is voorspeld. De heer Goschen herinnerde er aan hoe hij ter muntconferentie van 1878 gewaarschuwd heeft tegen de gevolgen der zilverontmunting in Europa en zijne toenmalige voorspellingen zijn volkomen uitgekomen. Onloochenbaar is het nadeel daardoor aan landbouw, handel en nijverheid berokkend.

Ter wille van al deze groote belangen, ter wille van Indië, ter wille niet het minst van den arbeidersstand moet de weg

gezocht worden om uit de bestaande moeilijkheden te geraken. De stand van zaken in Indië, zeide hierbij de heer Goschen, eischt een oplossing; wat dit betreft is het handhaven eener afwachtende houding letterlijk een onmogelijkheid. Maar niet minder dringend noodig is de voorziening in de belangen van de arbeiders; zij allermeeest zijn bij de zaak betrokken.

En het gaat niet aan, dus besloot de spreker zijn redevoering, met den Eersten Minister eenvoudig de eischen van al die belanghebbenden af te wijzen door den spot te drijven met de voorstanders van het bimetalisme en hunne theorie een droombeeld uit Utopia te noemen. Het onderwerp is van het allergrootste gewicht, en het is de plicht van Engeland om mee te werken tot een goede oplossing van het vraagstuk.

Onze ruimte laat ons niet toe al de redevoeringen, die verder gehouden werden, te volgen gelijk die welke wij tot zoover behandelden.

Stippen wij dan nog slechts het een en ander even aan.

Op den heer Goschen volgde de heer Beckett, die op de motie van Sir H. Meysey Thompson voorstelde wat in de taal van het Engelsche parlement genoemd wordt een amendement. Feitelijk echter stelde hij er een andere motie tegenover.

Zijn voorstel luidde als volgt: dat, in aanmerking nemende hoezeer de beraadslagingen der Internationale Munteconferentie voornamelijk liepen over de quaestie van het bimetalisme; dat na herhaalde zittingen geen eenstemmigheid werd verkregen tusschen de vertegenwoordigers der vergaderde Mogendheden; en dat iedere wijziging van den enkelen muntstandaard, gelijk die tegenwoordig in dit land door de wet is vastgesteld, groote bezwaren zou opleveren, dit Huis van oordeel is, dat het ondienstig zou wezen wanneer de Regeering eenige stappen zou doen ter vernieuwde samenkomst der Conferentie.

De heer Beckett, conservatief wat betreft zijn politieke meeningen, behoort wijders tot het gilde der financiers tegen wie Sir. H. Meysey-Thompson te velde trok; hij is deelgenoot in het bankiershuis Beckett en Co. te Leeds. Zijne redevoering zou bij uitnemendheid geschikt zijn tot voorbeeld van de wijze waarop men feiten en redeneeringen kan inkleeden ter verdediging eener voorop gezette stelling, waarmee zij niets gemeen hebben.

Tot ondersteuning van het amendement — of het voorstel — van dezen spreker trad de heer E. Brodie Hoare op, een andere financieeman, directeur van Lloyds bank en van verschillende

andere banken en groote maatschappijen; wat zijn politieke meeningen aangaat ook tot de conservatieve partij behorende. Hij verklaarde niet te gelooven in de mogelijkheid eener internationale overeenkomst tot regeling van den munttoestand en ook geen heil te zien in het bimetallisme.

De heer Howell, een der selfmade men van het tegenwoordige parlement, die op achttienjarigen leeftijd in Londen is gekomen als metselaar en door zijn arbeid en zijn optreden voor de algemeene belangen zich een aanzienlijke positie heeft verworven, thans dagbladschrijver en schrijver van de ook ten onzent welbekende werken: *The conflicts of capital and labour*, en *Trade-unionism, new and old*, kwam als lid der regeeringspartij er tegen op, dat de Eerste Minister van deze quaestie een partijzaak had gemaakt en zijn vrienden wilde noodzaken tegen de motie te stemmen. Hij voor zich schaarde zich aan de zijde van hen die de vertegenwoordigers der Regeering ter conferentie verwijten dat zij niet hebben medegewerkt tot een schikking, waarvan ook hij ter wille der algemeene belangen zich een voorstander verklaarde.

Na hem nam de heer Naoroje het woord. Deze is de eerste vertegenwoordiger uit Indië afkomstig die in het parlement zitting heeft gekregen. Een man van groote bekwaamheden, vroeger professor te Bombay aan de faculteit der wis- en natuurkunde, ging hij in 1855 tot de handelscarrière over en werd hij te Londen deelgenoot in de firma Cama en Co, het eerste handelshuis van Indischen oorsprong dat te Londen gevestigd werd. Hij kwam op tegen de wijziging van den zilveren standaard voor Indië. Onder dezen, zeide hij, heeft Indië welgevaren en men wake er tegen ook in Indië schaarschte van ruilmiddel te veroorzaken. Wat daarentegen voor Indië gedaan moest worden, ware het te bevrijden van den financieelen last die het is opgelegd door Engeland.

De spreker die hierop volgde was het welbekende parlamentslid de heer Chaplin. Met hem werd de discussie natuurlijk weder in het hart der quaestie terug gebracht. Hij ging andermaal, gelijk Sir H. Meysey-Thompson reeds gedaan had, de tegenwoordige economische toestanden in al hun bijzonderheden na en hield een krachtig pleidooi voor het bimetallisme, als het eenige afdoende middel zoowel voor Indie als in Engeland zelf, tegen de moeilijkheden die uit den tegenwoordigen stand van zaken zijn ontstaan. Zijne zaakrijke redevoering zou verdienen in alle bijzonderheden te worden oververteld, wanneer ons daartoe maar niet de plaats

ontbrak. Wijzen wij alleen nog even op zijn krassen uitval tegen de verdedigers van de contra-motie. Ik kan begrijpen, zeide hij, dat de heer Hoare voor zich tevreden is met den tegenwoordigen toestand, maar tegenover zijne belangen en die der bankierswereld in het algemeen staan die van allen die een werkdadig aandeel nemen in de eigenlijke voortbrenging des lands. Bijzonder degelijk en afdoend was ook zijne behandeling van het onderwerp in verband met de belangen van Indië. Hij tartte de Regeering voor den dag te komen met hare zienswijze ten opzichte van hetgeen zij voor deze kolonie wil doen, doelend op het verschil van meening dat er schijnt te bestaan onder hen die geroepen zijn dienaangaande voorstellen te ontwerpen, daar men, het bimetalisme verwerpende, zich van alle kanten van onoplosbare moeilijkheden omringd ziet.

Ten slotte onderwierp hij het optreden van de gedelegeerden der Engelsche regeering, die hare eigenlijke vertegenwoordigers waren, aan een zeer scherpe critiek.

Het woord was nu aan den Chancellor of the Exchequer, Sir W. Vernon-Harcourt. Op dezen rustte de taak de heeren Goschen en Chaplin te beantwoorden.

In de eerste plaats kwam hij op voor de verdediging van de Engelsche delegatie ter Brusselsche conferentie. Hij weigerde echter daarbij te treden in eene scheiding der gedelegeerden onderling. Op zulk eene conferentie, zeide hij, spreken de gedelegeerden niet hunne persoonlijke meening uit, maar die der regeering welke zij vertegenwoordigen. Was niet dit de positie, zij zouden geen invloed kunnen uitoefenen.

De opmerking op zichzelf is zeker niet onjuist, maar hoe de Regeering deze theorie in overeenstemming kan brengen met de samenstelling harer delegatie te Brussel is minder duidelijk.

Hij gaf verder een verhaal van de handelwijze der delegatie in de Conferentie, dat een paraphrase uitmaakte van het rapport der gedelegeerden, en waaruit hij trachtte aan te wijzen dat de Engelsche gedelegeerden, wel verre van de Conferentie te hebben doen mislukken, eigenlijk diegenen zijn die juist gemaakt hebben dat zij niet van den aanvang af reeds op niets uitliep en onmiddellijk weder uiteen ging.

Nu er is in dergelijke zaken een waarheid naar den vorm en een diepere waarheid. Het is niet gemakkelijk te zeggen waarin en het rapport der delegatie en het verhaal van Sir W. Harcourt bepaald onjuist zijn, en toch zal men bezwaarlijk kunnen beweren

dat de critiek van het optreden der Engelsche Regeering in de Conferentie, gelijk die door Sir H. Meysey-Thompson en den heer Goschen en uitvoeriger nog door den heer Chaplin werd geleverd, niet volkomen ad rem was.

Maar nu verder. Werd door Sir W. Harcourt de bewering weerlegd, dat er in den bestaanden stand van zaken een kwaad is dat zijn oorsprong vindt in den munttoestand, en in verband hiermee de wenschelijkheid van internationaal overleg tot wijziging van den algemeenen munttoestand betwist? Werd ten opzichte van Indië door hem eenige aanwijzing gedaan omtrent de maatregelen door de Regeering voor te stellen; of wel, indien de Regeering ook geen voornemen heeft om voor Indië eenigen maatregel voor te stellen, die onthouding gerechtsvaardigd; uitgelegd hoe dan de Regeering het rijmt, dat zij voor Engeland niets wil weten van den dubbelen standaard omdat de waarde van het zilver ten eenenmalé onzeker is, en toch het zilver als muntstandaard voor Indië wil handhaven? Niets van dat al.

De spreker bepaalde er zich toe om in antwoord op de redevoering van den heer Goschen, dezen, zijn voorganger in het cancellorschap, te verwijten dat hij nu de vernieuwde bijeenkomst der Conferentie had aanbevolen, terwijl hij in 1890, tegenover den aandrang der bimetallisten om een muntconferentie bijeen te roepen, het nut daarvan had bestreden.

Voorts om, ten opzichte der quaestie van goud-appreciatie en zilver-depreciatie, te verwijzen naar een uitspraak van den voorlaatsen leider der conservatieven in het Huis, den heer W. Smith, volgens wien het uit het rapport der Goud- en Zilver-Commissie niet als een absoluut uitgemaakte zaak was aan te nemen, dat er verband bestond tusschen de daling van het zilver en de algemeene prijsdaling. Te verwijzen verder naar een citaat uit genoemd Rapport zelf, van welk citaat echter de juistheid hem dadelijk door den heer Goschen betwist werd.

En het zal ter kenschetsing van den betoogtrant van den Minister niet zonder nut wezen dit incident hier nader te behandelen.

Sir W. Harcourt zeide dat in het rapport, geteekend door de leden der commissie Herschell, Fremantle, Lubbock en Courtney e. a., het volgende stond: (de spatieering van eenige woorden is door ons geschied) „We do not think that any conclusive evidence of a substantial appreciation of gold is to be derived either from a review of the variations in prices or of the circumstances relating to the production or of the use of that

metal." Welnu de woorden staan inderdaad in bedoeld rapport, maar de zin is daarmee niet uit. Achter „metal." staat niet een punt, doch een komma-punt en dan volgt: at the same time we are far from denying that there may have been and probably has been some appreciation, though we think it absolutely impossible to determine its extent." 1)

De spreker besloot eindelijk met te zeggen dat de quaestie eigenlijk deze was: dat het de bimetallisten te doen is om door een kunstmatig stelsel een opdrijving van prijzen te veroorzaken. De heer Balfour had het laatstelijk te Manchester volmondig uitgesproken. Met zulk een drijven ging echter de Regeering niet meê.

Onmiddellijk stond de heer Balfour op. Hij had gewenscht zich in de discussie te mengen, doch er was hem daarvoor geen tijd gelaten. Alleen dit zou hij nu zeggen, dat Sir W. Harcourt hem een uitdrukking had in den mond gelegd, die volkomen onjuist was weergegeven. Wat hij laatstelijk te Manchester gezegd had, was veeleer juist het tegendeel. Dit had hij gezegd, dat hij een hervorming van den muntstandaard wenschte, waardoor verkregen zou worden een vaste waardestandaard. Doch dat indien gekozen moest worden tusschen tweeërlei kwaad: een apprecieerende waardestandaard of een deprecieerende waardestandaard, dan, naar zijne meening de ervaring der wereld leerde dat een deprecieerende standaard nog het minst nadeelig was.

De tijd was verstreken; om ongeveer 4 uur geopend had het debat tot 12 uur geduurd en volgens de regelen van het Huis mocht het nu niet langer worden voortgezet.

De stemming over de motie van Sir H. Meysey-Thompson volgde thans. Met 229 tegen 148 stemmen werd ze verworpen, en daarop zonder stemming het amendement aangenomen.

Na de beslissing der Regeering om van de stemming een partijzaak te maken, was de uitslag niet meer twijfelachtig geweest. Tegen de motie stemden, op zeer enkele uitzonderingen na, alle vrienden der Regeering, waaronder bekende voorstanders van het bimetallisme, en met hen ook de leden der overzijde die tegen de motie zelve waren. Onder hen die vóór stemden moet genoemd worden, nevens den heer Göschén, de heer L. W. Courtney, een der leden van de Goud- en Zilver Commissie, die destijds nog onder hare monometallistische fractie behoorde.

---

1) Final Report Part. II. paragraaf 47, 1ste alinea.

De afstemming der motie is onmiskenbaar een formeele nederlaag der bimetallisten in het parlement. Geeft men zich wel rekenschap van de omstandigheden waaronder die plaats vond, dan verandert de zaak echter aanmerkelijk van aanzien. En wat aangaat de beteekenis van het debat, zoo vermeen ik dat, na het daarvan gegeven overzicht, hierover geen woord meer in het midden gebracht behoeft te worden.

Intusschen zijn nu zeker de kansen voor het weder bijeenkomen der in December verdaagde conferentie zeer gering geworden.

Maar zoolang de heer Gladstone en Sir W. Harcourt bij het door hen ingenomen standpunt volharden en zij aan de regeering zijn, ware blijkbaar toch ook voor het oogenblik van een nieuwe bijeenkomst weinig nut te voorzien.

De quaestie is daarmêe echter in hoofdzaak geenszins van de baan.

De tegenwoordige munttoestand der handelswereld is onhoudbaar, en zij die daarvan de nadeelen niet willen erkennen, hoe gaarne en om welke redenen dan ook dat zij het zouden verlangen, zij kunnen het niet tegenhouden dat er verandering moet komen.

Zal, in tijds nog, de strijd op het gebied der wetenschappelijke overwegingen en beraadslagingen uitgevochten kunnen worden? Of zal er een wedstrijd moeten ontstaan op het gebied der munt-wetgeving tusschen verschillende landen, waarbij van alle zijden men er slechts op bedacht zal wezen voor zich zelf de nadeelen uit den stand van zaken voortspruitende zooveel mogelijk af te weren; een wedstrijd waaruit dan mogelijk nieuwe verhoudingen zullen ontstaan, zij het dan ook ten koste van vele individueele verliezen en veel vernietiging van welvaart?

Of zou werkelijk nog een compromis gesloten kunnen worden, een wapenstilstand tusschen bimetallisten en monometallisten?

Het schijnt wel dat ook de heer Goschen hoort onder hen, die hierop den moed niet opgeven. Immers al is hij de bimetallisten merkelyk naderbij gekomen, onder hunne vanen heeft hij zich nog niet geschaard. Hunne beoordeeling van den toestand is, grootendeels althans, ook de zijne, maar toch schijnt hij nog te aarzelen of inderdaad buiten hun redmiddel er geen uitkomst mogelijk is.

Met belangstelling zal het af te wachten zijn of hij zich nader zal verklaren.

Zooveel echter is zeker. Lang zullen zelfs een Gladstone en een Harcourt bij hun tegenwoordige politiek van „laissez faire” niet kunnen volharden. Zij, de in deze meest verantwoordelijke Minis-

ters van Engeland, allermint. Want Engeland moge dan al niet rusten op een vulkaan, het staat dan toch tusschen twee vulkanen: de Ver Staten van Amerika en zijn eigen Indische rijk; en ieder dag kan de uitbarsting van een van beide zijden losbreken, zoo niet van beide zijden te gelijk. En aan de gevolgen dier beide uitbarstingen ontsnapt het stellig niet.

4 Maart 1893.

G. M. BOISSEVAIN.
